

NOVÝ NÁLEZ HELVÉTSKEJ FAUNY PRI
PÔTORE

(Tab. IV, ruské a francúzske resumé)

V jadrových vzorkách hĺbkového vrtného vrtu, ktorý bol založený neďaleko Pôtora v okrese Modrý Kameň, našiel som pomerne bohatú helvétsku faunu.

Vo vrte do hĺbky 8 m bola prevrtnaná hlina a andezitová sutina. Od 8 do 72 m bol prevrtnaný helvétsky šlír s faunou. Toto šlírové súvrstvie je dosť pestré. Často je prerastené vložkami piesčitých a sľudnatých slienov. V týchto vložkách je šlírový rozpad už menej typický.

Od 8 do 49 m prevládajú šedivé sliene (typický šlír), od 49 do 53 m šedivé, silne piesčité a glaukonitické sliene s faunou, do 58 m šedivé piesčité sliene (typický šlír), do 72 m šedivé, silne sľudnaté piesčité sliene. Tieto vrstvy zastupujú v r c h n ý h e l v é t .

S p o d n ý h e l v é t bol prevrtnaný od 72 do 126 m hĺbky a skladá sa z jemných pieskov. V horných partiách týchto pieskov bola prevrtnaná ilovitá vložka, ktorá obsahuje ťažko určiteľné exempláre rodu *Cardium*. Odpovedajú pravdepodobne *Cardium edule* L. Spodné partie pieskov, súdiac z ich petrografického vývinu, odpovedajú onkoforovým pieskom. Onkofory sa však vo vrtných vzorkách nezistili.

S hľadiska faciálneho je pozoruhodné, že helvétske súvrstvie v okolí Pôtora ukazuje silno piesčité vývin nielen v uvedenom vrte, ale aj v povrchových odkryvoch.

Na faunu najbohatšie sú horizonty medzi 8. a 53. metrom. Formy sú často veľmi zdeformované. V jadrových vzorkách som našiel a určil tieto druhy:

<i>Flabellum</i> sp.	veľmi hojné,
<i>Leda emarginata</i> L m k. var.?	1 exemplár, celkom hladká forma
<i>Leda clavata</i> C a l c.	veľmi hojná,
<i>Leda subfragilis</i> R. H ö r n.	hojná,
<i>Leda pella</i> L.	hojná,

<i>Leda</i> cfr. <i>pusio</i> Phil.	1 exemplár,
<i>Leda pellucidaeformis</i> R. Hö rn.	zriedkavá,
<i>Nucula mayeri</i> Hö rn.	hojná,
<i>Nucula</i> sp.	
<i>Arca</i> cfr. <i>diluvii</i> L m k.	len úlomok,
<i>Amussium corneum</i> Sow. var. <i>denudata</i> Reuss	zriedkavá,
<i>Amussium cristatum</i> Bronn. var. <i>badense</i> Sacco	1 exemplár,
<i>Solecardia austriaca</i> Hö rn.	1 exemplár,
<i>Corbula gibba</i> Olivi	hojná,
<i>Macla triangula</i> Ren.	veľmi hojná,
<i>Pleurodesma mayeri</i> Hö rn.	zriedkavá,
<i>Ervilia pusilla</i> Phil.	zriedkavá,
<i>Tellina donacia</i> L.	hojná,
<i>Macoma (Macoma) elliptica</i> Brocc.	veľmi hojná,
<i>Tellina</i> sp.	
<i>Syndesmya apelina</i> Ren.	hojná,
<i>Donax intermedia</i> Hö rn.	hojná,
<i>Astarte neumayri</i> R. Hö rn.	hojná,
<i>Lucina wolffi</i> R. Hö rn.	veľmi hojná,
<i>Lucina wolffi</i> R. Hö rn. var. <i>lamellosa</i> Seneš (1950)	zriedkavá,
<i>Lucina dujardini</i> Desh.	zriedkavá,
<i>Phacoides</i> cfr. <i>columbella</i> L m k. var. ?	veľmi hojná, tenkoškrupinaté malé formy, ozdoba je celkom nepatrná,
<i>Diplodonta rotundata</i> Mont.	zriedkavá,
<i>Erycina</i> sp.	neurčiteľné exempláre, veľmi hojná,
<i>Cardium</i> sp.	
<i>Dentalium mutabile</i> Dod.	hojná,
<i>Dentalium entalis</i> L.	veľmi hojná,
<i>Dentalium</i> sp.	
<i>Terebra fuscata</i> Brocc.	zriedkavá,
<i>Buccinum</i> sp.	bližšie neurčiteľné,
<i>Cassis</i> cfr. <i>variabilis</i> Bell. et Micht.	1 poškodený exemplár,
<i>Rissoa</i> a <i>Rissoina</i> sp.	hojná,
<i>Natica</i> sp.	1 exemplár, len jadro, pravdepodobne <i>N. helicina</i> Brocc.,
<i>Aturia aluri</i> Bast.	úlomky, hojná,
<i>Dyltrupa</i> sp.	hojná.

Zvyšky zuhoľnatého dreva sú hojné v spodnejších horizontoch.

Helvétsky vek šlirového súvrstvia ukazujú typické otnangské druhy, ako *Leda subfragilis*, *Leda pellucidaeformis*, *Lucina wolffi* atď., najdené v spomenutej asociácii. *Amussium corneum*, *Maetra triangularis*, *Macoma elliptica* a *Aluria aluri* poukazujú len na hlbšiu fáciu, ale sú bez stratigrafického významu. Okrem helvéty vyskytujú sa aj v oligocennom, burdigalskom a tortónskom šliře. Pozoruhodný je výskyt *Amussium cristatum* var. *badense*, ktoré je zdomácnelé prevažne v tortóne Panónskej a Viedenskej paňvy. Ostatné druhy sú rozšírené vo vyššom morskem miocéne strednej Európy. Prítomnosť veľkého počtu tzv. „nešlirových“ druhov je v súvislosti s pestrým petrografickým vývinom súvrstvia a je zapríčinená blízkosťou pobrežia mora vo vrchnom helvéte.

10. II. 1951

*Geologické výskumné odd.
Uhoľných baní, n. p.,
Handlová*

LITERATÚRA — ЛИТЕРАТУРА — BIBLIOGRAPHIE

- Cossmann M. — Peyrot A., 1909—1928: Conchologie néogénique de l'Aquitaine. Actes de la Soc. Linnéenne de Bordeaux I—IV, Bordeaux.
- Čechovič V., 1948: Nález onchophorových vrstiev v Panónskej paňve. Práce Št. geol. úst. 17, Bratislava.
- Depéret G. H. — Roman F., 1902—1928: Monographie des Pectinidés néogènes de l'Europe et des régions voisines. Mémoires de la Soc. Géol. de France, Nouvelle série IV, Paris.
- Dollfus G. — Dautzenberg Ph., 1902—1920: Conchyliologie du Miocène moyen du Bassin de la Loire. Mémoires de la Soc. Géol. de France X—XVII, Paléontologie, Paris.
- Hörnes M., 1856, 1870: Die fossilen Mollusken des Tertiärbeckens von Wien I, II. Abhandlungen der K. k. geol. Reichsanstalt, Wien.
- Hörnes R., 1875: Die Fauna des Schliers von Ottnang. Jahrb. der K. k. geol. Reichsanstalt XXV, Wien.
- Meznerics I., 1936: Die Schlierbildungen des mittelsteierischen Beckens. Mitteilungen der Naturwiss. Vereins für Steiermark LXXIII, Graz.
- Seněš J., 1950: Helvétske šlirové fauny z okolia Modrého Kameňa. Geologický zborník I, soš. 2—4, Bratislava.

ЯН СЕНЕШ

НОВАЯ НАХОДКА ГЕЛЬВЕТСКОЙ ФАУНЫ В ЮЖНОЙ СЛОВАКИИ

(Резюме)

В буровой скважине, которая находится близ сел. Потор (Potor) в южной Словакии, была обнаружена довольно богатая гельветская фауна.

В верхних слоях гельветской толщи наблюдается отдельность характерная для шлира. Нижние горизонты песчанистые. Фауна была найдена в верхних частях толщи. Она состоит главным образом из видов, которые очень распространены в шлировой фации Венского и Паннионского бассейнов, а именно: *Leda subfragilis* R. H ö r n., *Leda pellucidaeformis* R. H ö r n., *Lucina wolffi* R. H ö r n. и др.

Интересно отметить присутствие *Amussium cristatum* B r o n n. var. *cadense* S a c c o — этот вид встречается в тороне центральной Европы.

10. II. 1951

Отделение геологической разведки
Угольных копей, Гандлова

Объяснение таблицы IV.

Керн с окаменелостями *Leda*, *Maetra*, *Lucina* (*Divaricella*) sp. Взят на глубине 35 м.

J Á N S E N E Š

NOUVELLE TROUVAILLE DE FAUNE HELVÉTIENNE EN SLOVAQUIE DU SUD

(Résumé)

La présence d'une faune helvétique assez riche a été constatée dans un sondage près du village Pötor en Slovaquie du Sud.

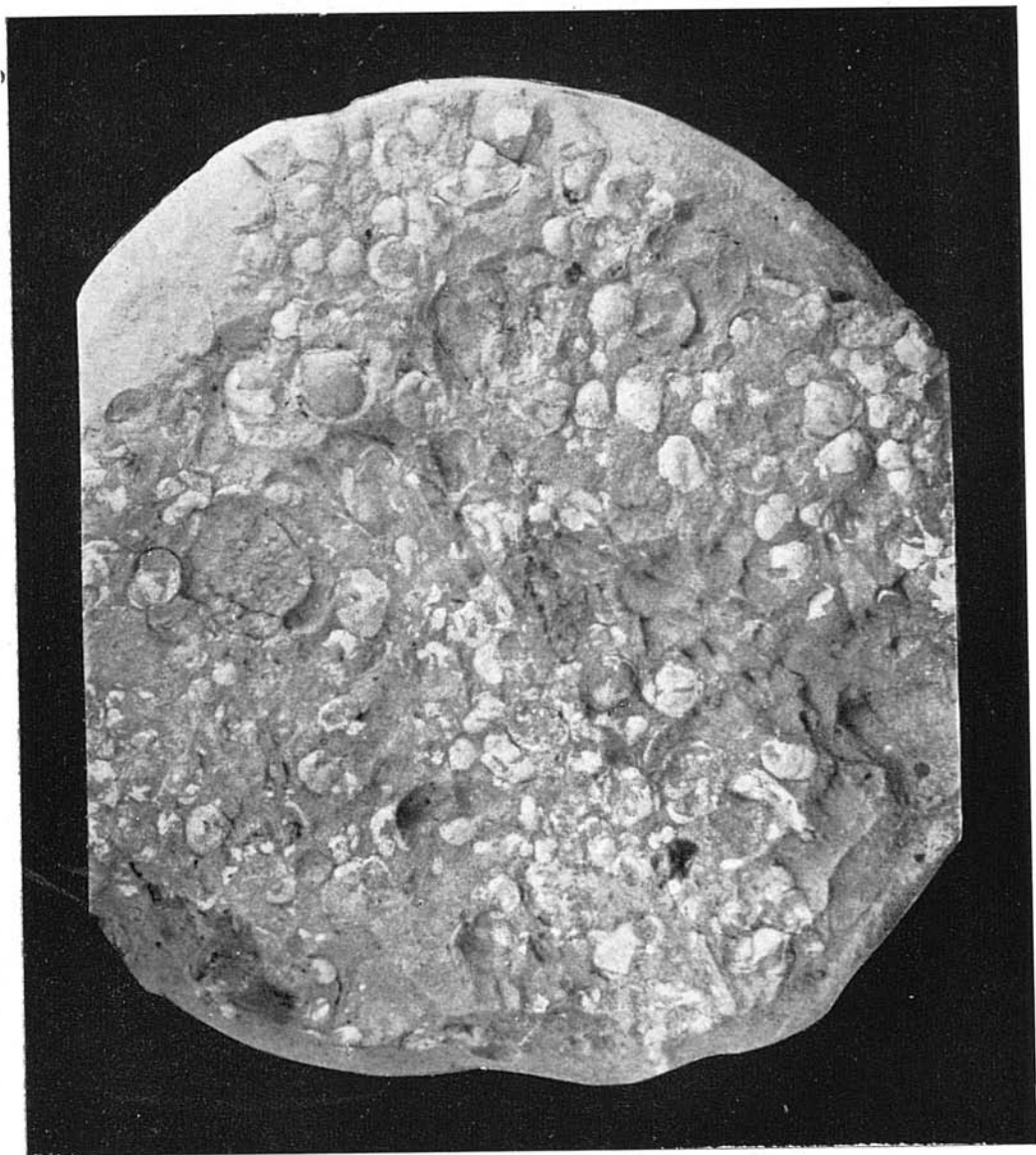
Les couches supérieures du complexe helvétique montrent une disjonction caractéristique pour le Schlier. Les niveaux inférieurs sont gréseux. La faune a été trouvée dans les niveaux supérieurs. Elle comprend surtout des espèces fréquentes dans les couches à facies Schlier du bassin de Vienne et du bassin Pannonique. L'âge helvétique de ce complexe est prouvé par la présence d'espèces qui sont typiques pour le gisement d'Ottmang, à savoir: *Leda subfragilis* R. H ö r n., *Leda pellucidaeformis* R. H ö r n., *Lucina wolffi* R. H ö r n. et autres. Fait intéressant, on y a trouvé également *Amussium cristatum* B r o n n. var. *badense* S a c c o, espèce qui se rencontre dans le Tortonien de l'Europe centrale.

10. II. 1951

Section de la recherche géologique
Mines de charbon de Handlová

Explication de la planche IV.

Carotte de sondage contenant les fossiles *Leda*, *Maetra*, *Lucina* (*Divaricella*) sp. Proviennent de 35 m de profondeur.

Vrtné jadro z hĺbky 35 m so skamenelinami *Leda*, *Maetra*, *Lucina* (*Divaricella*) sp.

Foto Seneš.